

פ ר ט י כ ל נוס. ח/2

מישיבת ועדת השירותים הצבוריים
ביום ג', כח' טבת תש"י
(17.1.50)

נוכחים חברי הועדה: א. רקנטי - היו"ר
ח. כהן מגורי
ח. למדן
ד. נצר
א. פרמינגר
א. הכרמלי
א.ח. שאג
ח. דרורי
י. לם
א. טביב

מוזמנים: מד גן-צבי - ממעם משרד הבריאות
מר לנדאו - " משרד הסעד
הגב' הופרט - " " "

הישיבה נפתחה בשעה 08.30.

היו"ר א. רקנטי: אני פותח את הישיבה.

י. לם: אני רוצה לנצל הזדמנות זו, שאני ממלא מקומו של חברי שריבמן למשך חדש ימים, בכדי להעלות פרובלמה, החשובה מאד לדעתי - שאלת הפושעים הצעירים. אני חושב שכל החברים קראו בעתונות על המקרה ב"אעלומים" ונוכל לברר שאלה זו עם נציגי משרד הסעד שהוזמנו היום.

ח. למדן: לפני הפגרה דנו בענין מוסדות סגורים לילדים ולנוער, אולם במושב זה לא הספקנו עדיין לסכם בשאלה זו, היות ועסקנו כל הזמן בקופות החולים ובעיותיהם. אולם, אם מתעוררת כאן השאלה באם בשטח זה צריכה לדון הועדה שלנו או ועדת החינוך, אני מסכימה שהיו"ר שלנו יפגש עם יו"ר ועדת החינוך ויחד יקבעו את הדבר.

כהן מגורי: לדעתי מחולקת שאלה זו לשני שטחים שונים: שטח החינוך, והשטח הסוציאלי. לדעתי שייך הטיפול בשטח הראשון לוועדת החינוך, והשני - לוועדה שלנו.

א. הכרמלי : אני חושב כי שאלת המוסדות הנהנים מחמיכת משרד הסעד הנה שאלה חשובה מאד, כי קיימת סכנה, פן יהפכו מוסדות חינוך אלה למוסדות אשר אינם נותנים את החינוך הראוי. אני חושב כי בעיה זו צריכה להתברר בין שני השרים לבין עצמם.

א. פרמינגר : בזמנו עוררתי בוועדה את שאלת בתי הבושת בצבא. כתוצאה מכך, הוחלט כי תחקיים ישיבה של ועדת משנה, אשר נבחרה מתוך ועדה זו, ובין סגן אלוף הד"ר שיבר. בסיכום ישיבה זו, קיבל על עצמו היו"ר שלנו, להפגש עם רופא צבאי אחר שהוא בעצם הרשות המוסמכת והממחה לכך. בינתיים עברו כמעט חדשיים, ואני הספקתי לקבל ידיעות נוספות ביחס לענין זה ממקורות מהימנים. הייתי מבקש את היו"ר למסור לנו דו"ח מן הבירור.

היו"ר א. רקנטי : אני אזמין את הפרופיסור הזה, ואחר כך אמסור כאן דין וחשבון.

אנו עוברים כעת לסדר היום. הסעיף הראשון בסדר היום הוא הסיכום בענין קופות החולים. בקשר לכך עלינו לברר שני דברים: ראשית, עלינו להחליט בדבר קבלת בקשתן של קופת החולים הספרדית ושל ארגון הרופאים, לצרפן אל אותן קופות החולים המוכרות ע"י הממשלה. אולם, עלי להזכיר כאן שבקשנו מד"ר מאיר פרטים ביחס לקופות אלה; נשאלת השאלה אם עלינו לחכות לדו"ח זה, או שנחליט לסכם בענין זה כבר עכשו.

ח. כהן מגורי : הייתי רוצה לדעת אם הקופות האלה כבר שלחו לד"ר מאיר את הפרטים הדרושים והוא אינו מוסר לנו אותם עקב אי-שביעץ רצונו משיבתנו האחרונה, או שהאשמה היא בקופות אלה עצמן ?

ח. למדן : אני חושבת כי הדיון שלנו לא היה נכון ביסודו. אני חושבת שועדה שלנו/לא צריכה לשמש כבורר בין הממשלה לבין קופות החולים, כי עליה לדון באופן פרינציפיוני, בקשרים שבין קופות החולים לבין המדינה. אני חושבת שהועדה סמטה מן הדרך, ע"י כך שנכנסה לדיון ^{זקן} במספר החברים אשר כל קופת חולים מונה, ופרטים דומים.

ח. למדן: אני מציעה לוועדה כסיכום, לקבוע שעל הממשלה

לחמוך בקופת חולים אשר בידה מוסדות

רפואיים - וחו לא. אנו בדרך להנהגת בטוח עממי רחב של המדינה. לקראת

צעד זה אנו רוצים לסכם את המצב הקיים כרגע בשטח זה. עלינו לדעת כמה

קופות חולים משרתות את המדינה, ע"י כך שהן מעמידות לרשותן את מוסדותיהן

הרפואיים, ומאידך - כמה מוסדות נהנים משרותי המדינה הקיימים במקום

להוסיף עליהם.

איש לא יחשוד בי על יחס פוליטי טוב יותר

לגבי קופת החולים הלאומית מאשר לגבי קופת החולים "מכבי". אולם,

הראשונה זכאית לקבל עזרה מן הממשלה, באשר, בעצם קיומה, היא מהווה עזר

למדינה. זו הייתה גישתי העקרונית, למן הישיבה הראשונה בענין זה ועד היום.

ח. כהן מגורי: אני מצטער כי עלי לחזור שוב על הדברים

אוחם אמרתי כבר בשלש או ארבע ישיבות

קודמות.

ועדת השירותים הצבוריים איננה יכולה לפסוק

ביחס לסנטימנטים של איזה חברים לקופה זו או אחרת, ואיננה יכולה

להתערב ולקבוע איזו קופת חולים תגיש את כל העזרה הנדרשת, ואיזה קופת

חולים אינה עושה זאת. ועדה זו היא המגשרת בין הצבור והמוסדות הציבוריים

לבין הכנסת, ואי אפשר לשנות עובדה זו בכל מקרה, בהחאם לנוחיות.

עומדות לפנינו שתי ברירות: הראשונה היא,

ההכרה בכל קופות החולים אשר קמו עד לתאריך הכרזת המדינה. הברירה

השנייה, הרצויה ביותר לכל הדעות, היא - ארגון העזרה הרפואית והבטוח

העממי ע"י המדינה. אם אנו בוחרים בדרך הראשונה, אל לנו לחקור בטיב

העזרה המוגשת ע"י קופה זו, - דבר זה עלינו להשאיר להרגש החולה -

ולחלק את הכספים העומדים לרשות קופות החולים באופן שוה בין כל קופות

החולים, בהחאם למספר חבריהן. אולם, אם עלאצא אצא אנו בוחרים בדרך

האישפוז הממלכתי, עלינו לשאוף לאיחוד כל הכלים האלה, אשר עליהם לשמש

את המדינה כולה.

ח. דרורי: אני מסכימה לעמדתה של החב' אצאא למדן,

אך לא להצעתה. אני חושבת שאם דרשנו חומר

מוסמך מד"ר מאיר, עלינו לחכות לקבלת חומר זה ולא להקדימו בהחלטה.

י. לם : הצעתי היא, שהיו"ר יודיע, כי אנו נחליט בשבוע הבא על אופן הסיכום שיחקבל ע"י הועדה; אנו נעשה זאת גם אם החומר לא יתקבל עד לאותו חאריך.

ח. למדן : אני הושבת שאם הנכס מהכוננים לברר את פרטי הדברים, הרי אנו נסתבך בשאלה זו ולא נוכל לפתרה גם בשבוע הבא.

א. פרמינגר : לדעתי עלינו להפסיק את הויכוח ולקבוע עמדה עקרונית לגבי שאלה זו: מהו המצב, אותו אנו מעונינים ליצור בתקופת המעבר, עד לקבלת הבטוח הכללי. אולם, אם ברור כי בשבוע הבא החקבל ההחלטה הסופית, הריני מסכים להצעה זו.

ד. נצר : מויכוח זה מחברר לי, כי ^{לפי} קיימת עדיין כל החלטה סופית בענין קופות החולים. ^{מחלטה}

היו"ר א. רקנטי : ^{לפי} קיימת עתה כל החלטה, מלבד זו האומרת שעלינו לסכם את הדיון בשבוע הבא.

עלי למסור לחברי הועדה שקבלתי מד"ר קצנלסון הצעות לסכום הדיון שהתקיים כאן, ועלינו לנקוט עמדה לגבי הצעות אלה. מלבד זאת, נחקלו מכתבים ממשרד העבודה וממחלקת המנגנון, בהם הם מודיעים לנו, שלדעתם, אין הועדה שלנו צריכה לדון בענין הפצויים והמס המקביל. הדיון בשני ענינים אלה שייך, על פי מהותם, לוועדת העבודה.

י. גיל : אנו כבר דנים בענין, ה כמה חדשים, ולא נוכל כעת לבוא ולדבר כי מפאח הזמן הדחוק, אין אנו יכולים לסכם כעת את הדיון ומעבירים את הענין לכנסת. אם אינכם רוצים לסכם היום, נוכל לדחות זאת לשבוע הבא, אולם אי אפשר להשתמט מסיכום זה. אנו עומדים בפני כמה שאלות אשר עלינו למצוא

להן את פחרונן והן: א) בניני מרפאות ובתי חולים; ב) ענין קופות החולים הקטנות; ג) ענין מחנות העולים - ובענין זה שמענו כאן האשמות חמורות מצד קופות החולים, בנוכחות ד"ר יוספסטל וד"ר מאייר; ד) ענין הפצויים והמס המקביל; ה) הצעות קופת החולים העממית לסיכום הדיון.

י. גיל:

אני חושב שאח ענין הפצויים והמס המקביל יש לברר בוועדה המוכבת מנציגי ועדה העבודה וועדה השירותים הצבוריים, כשם שהורכבה ועדה בין משרדית מיוחדת לצורך זה.

ד. נצר:

אני מצטרפת לדעתו של החב' גיל ומציעה גם כן לקבל היום החלטה סופית בענין קופות החולים. לכל אחד מאתנו עמדה פרנציפיונית משלנו וויכוחים נוספים לא ישנו זאת; אולם, אני מוכנה להסכים לבקשה הרוב ולחה לאוחם החברים המעוניינים לעיין בחומר נוסף, אפשרות זו.

בענין הפיצויים והמס המקביל, הריננו מציעה

כי היו"ר שלנו ידאג לישיבה משותפת של ועדה העבודה וועדה השירותים הציבוריים לשם מציאת פתרון לבעיה זו.

היו"ר א. רקסטי:

אני מוכן להחקשר עם יו"ר ועדה העבודה, כשם שעשיתי זאת בעת הדיון על עניני הנכים.

י. גיל:

אני מציע לעבור מיד לדיון בעניני הסעד ולשלוח משלחה לוועדה הכספיים לשם מטרה זו. שאלתי אחדים מחברי המשתתפים בוועדה הכספיים והם אמרו כי הנם מוכנים לשמוע את בקשתנו בענין זה.

היו"ר א. רקסטי:

אנו הזמנו את נציגי הסעד למסור בישיבה זו סקירה על מצב עניני הסעד ועל דרישותיהם. כעת אבקש את מר גן-צבי למסור לנו בקצרה על ההשגים שהושגו, אם הושגו כאלה, בשטח האישפוז.

מר גן צבי:

עלי לציין כי האינטרבנציה של הועדה בענין בית החולים "זיו" נסעה פרי במאת האחוזים. הממשלה החליטה להעמיד לרשות הסתדרות "הדסה" את בית החולים "זיו", ולאפשר לשרד הבריאות לפתוח בית החולים "אביהיל" 160 - 140 מטות לחולי שחפת. מלבד זאת הועמדו לרשותנו בנינים אחדים בצפון הארץ גם לאישפוז חולי שחפת, וד"ר מאיר מסייר עתה במקומות אלה כדי להוכיח במידת האפשרויות הקיימות במקומות אלה לשם פתיחת מספר גדול של מטות נוספות. המדובר הוא במטרת הר כנען ובמלון של שרה לוי. בהר כנען יפתח המוסד לחולי השחפת, והפרסונל ישוקן במלון שרה לוי. אנו מתקוננים לפתוח ב-4 החדשים הקרובים

מר גן צבי:

עוד כשש מאות מטות.

ח. דרורי:

בעחוננים פורסמה ידיעה על כונת החפצות
מצד ד"ר מאיר. האם ידיעות אלה מבוססות ?

מר גן צבי:

אני חושש שכן.

ח. למדן:

כאשר משלחת החברים, אשר עליהם הוטל להפגש
עם השרים העוסקים בענין ההחרמות, נפגשה
עם שרים אלה, התקבל הרושם כאילו החלטת ההחרמה יציבה וקשה יהיה לשכנע
את השרים להרחק מצעד זה. אולם, אנחנו רמזנו כי מניעת פתיחת בית חולים
לשחפת והחרמת בית חולים של "הדסה" עלולה לעשות רושם רב על הישוב
בארץ הזקוק ביותר לבתי חולים נוספים. עם תום הפגישה היינו משוכנעים
כמעט, כי הצלחנו למלא את שליחותנו. אני שמחה כעת לשמוע שלא סעינו בכך.

מר גן צבי:

ברצוני להודות לחברי הועדה אשר השתתפו
באותה המשלחה, והצליחו לעשות עבודה

יעילה מכל הבחינות.

י. גיל:

האם יש אמת בשמועה כי בית החולים בזכרון-
יעקב עומד להסגר ?

מר גן צבי:

הגענו לידי הסכם שמשרד הבריאות ימשיך
בהחזקת המטות בזכרון יעקב עד לראשון ליוני
(או עד הראשון ליולי). היות ולא היינו רוצים לפגוע בצד הבלנאולוגי
של המקום. כרגע אין לנו עדיין האפשרות לפנות מטות אלה, אולם עד
ליוני אנו מקוים כי נוכל לפתוח מטות במקומות אחרים בארץ ועל ידי כך
נוכל לפנות מטות אלה ולהחזיר הבתים לחפיקיהם הקודמים. בדרך כלל
מיועד אחד מן הבנינים האלה לפנסיון, והשני ^{הנך} אמצע מלון לאנשי אצמנות.

י. גיל:

ברצוני לשאול אם בית החולים לחולי
רוח בעכו, הורחב. לפני כמה חדשים בקרתי

במקום והוסבר לי כי עומדים להוסיף מטות למוסד.

מר גן צבי: מספר המטות בעכו הוא כיום 150 או 160 מטות.
היות ואינני יודע בדיוק מתי הגענו למספר זה -
אם לפני בקורך במקום או לאחר זאת - אוכל להודיע לך בכח פרטים מדויקים
בענין זה.

ח. כהן מגוריי: קבלנו פעם הבטחה מאח שר הפנים כי במקום
בית החולים להולי רוח הפחוח כיום בעכו -
יועד למקום זה תפקיד חשוב ממנו בהרבה. האם כבר נעשתה איזה פעולה בכוון זה?

מר גן צבי: לדעתנו אין המסנת חולי רוח נופלת בערכה מן
הטפול וההחזקה של כל חולה אחר, ואינה
גורעת מכבוד הבית בו הם מחאכסנים. יחד עם זאת, אנו מתכוונים לפטות את
עכו בשעה שנמצא מוסדות מהאימים יותר במקומות אחרים. אני מקוה שידוע לכם,
כי בתאים להם יש קשר היסטורי עם המאורעות בארץ - אין אנו משכנים את החולים.

היו"ר א. רקנטי: אני רוצה לבקש את נציג משרד הבריאות, בשם
הועדה, להמציא לנו עד לשבוע הבא את כל
החומר הנוגע לקופות החולים.

י. גיל: ברצוני להעיר עוד איזו הערה בנוגע לענין
אוחו עורר בזמנו החבר פרמינגר.
היותר ושרחתי שנים אחדות בצבא הבריטי, אני בקיא
בענינים אלה, ולדעתי, אין כל מקום לבקורחו ולחששותיו של החבר פרמינגר.
יש להבדיל בין מציאות מסוימת היכולה להיות קיימת בארץ, לבין הצבא.
אם גם יש לכלוך במדינת ישראל - מה זה נוגע לצבא? החבר פרמינגר מסתמך
על הודעת חייל שסמל הדריכו, גם זה היה יכול להיות מחוץ כוונה ידידונית
שאינה צריכה להיות קשורה כלל עם הצבא ועם ההווי שבו. ד"ר שיבר אמר כי
הוא נלחם בתופעות ממין זה והוא יטיל עונשים על כל אדם אשר ילך למקומות
אלה. לדעתי אין אנו צריכים כלל לטפל בענין זה, היות והוא יכול רק להטיל
כתם על שמו הטוב של צבא ההגנה לישראל. אם החבר פרמינגר רוצה לטהר בכלל
את האוירה במדינת ישראל - בבקשה! אולם, אינני חושב כי זה שייך לטפולה של
ועדת השירותים הצבוריים.

א. פרמינגר: ד"ר שיבר אמר כי אין מחלות ממין זה נפוצות, היות וזריקות הפניצילין הנתנות נגד מחלות אחרות, מרפאות גם מחלה מסוימת זו. מלבד זאת הוא אמר, כי המוסדות הרפואיים של הצבא מחלבטים בשאלה זו - פירוש הדבר כי השאלה קיימת. לדברי ד"ר שיבר לא קיימים מוסדות רשמיים ממין זה, אך לא מן הנמנע הוא שקיימים מוסדות בלתי רשמיים. אני רוצה שהועדה תעשה כל אשר ביכולתה לשם הבהרת השאלה.

ח. למדן: אנו נוהגים במקרים רבים לבחור ועדות משנה לשם דיון בעניינים מסוימים; אני חושבת כי דבר זה הנו מתאים ביותר להמסר לטיפול של ועדת משנה. יש לתח לועדה זו סמכויות רחבות, אשר בהחאם להן היא תוכל להפגש עם כל אדם אשר היא תמצא לנחוץ לחקרו וכן, היא תוכל לבקר בכל המקומות שהיא תמצא לנכון. יחד עם זאת, עלינו לכתוב מכתב לד"ר שיבר - להודיע לו על בחירת ועמ' משנה ממין זה ולבקש אותו לעזור לה בעבודתה ככל אשר ידרש.

י. גיל: הצעתה של הגב' למדן כבר למקיימת למעשה. נבחרה ועדת משנה מצומצמת אשר נפגשה עם ד"ר שיבר. אני הבנתי מדברי ד"ר שיבר, כי אין כל בסיס לחשש ממין זה - אך ידוע לנו כי אפשר לפרש דברי בן-אדם גם אחרת מאשר הוא התכוון. ד"ר שיבר אמר כי יש לצבא שני רופאים למחלות אלה, מבלי לקשור זאת כלל עם הבעיה אותה עורר החבר פרמינגר; אחד הרופאים הוא הרב סרן צפוקובסקי אשר שימש בתפקיד זה גם במלחמה העולמית, והשני הוא פרופיסור אשר שמו אינו ידוע לי. אם הועדה חטיל עלינו להפגש עם הרופאים הנ"ל לשם בירור מצב מחלות המין בצבא - הרי אני מוכן לעשות זאת, אך אסור לקשור את מצב המחלות לשאלת החבר פרמינגר.

היו"ר א. רקנטי: עלי להזכיר כי הועדה בחרה בוועדת משנה לענייני חקציב הסעד. ועדה זו נפגשה עם שר האוצר והוא השיב על פענוח חברינו, כי אין לו אפשרות להגיש עזרה כספית במקרה זה. הוא גם אמר לנו לפנות בעניין זה אל ועדת הכספים של הכנסת. אני מציע לשמוע דברי נציגי משרד הסעד, אשר יופיעו לישיבתנו היום, ורק לאחר זאת נחליט באופן סופי מהו הצעד הבא בו אנו צריכים לנקוט.

מר לנדאו: לפני חדש וחצי, או חדשיים, מסרנו לכם דו"ח על המצב בשיכונני העולים החדשים. בינתיים המצב החמיר, כמובן, היות ונוספו מקומות שיכון חדשים מרובים, ואין בידנו להקים בהם את השירותים הסוציאליים והאלמנטריים.

באותה ישיבה נבחרה כאן משלחת אשר היתה צריכה להפגש עם שר האוצר, אנו שמענו אמנם על פגישה זו, אולם לא ראינו עדיין כל תוצאות ממנה. אין לנו כתבת אחרת אליה נוכל לפנות ולטעון את טענותינו מלבד הועדה הזו. עתה נשארנו בערך ארבעים מקומות שיכון חדשים ללא עובדים סוציאליים וללא כל טיפול סוציאלי, היות ואין ביכולתנו להקים אותם. (א. הכרמלי: האם כבר דברתם בעניין זה עם שר הסעד, שעליו להביא את הדבר בפני הממשלה?) שר הסעד יעורר היום שאלה זו בממשלה, היות ועד עתה הוא לא היה בארץ. אולם, אני חושב כי הלחץ צריך להיות מופעל ע"י הכנסת באמצעות הועדה שלה.

הנז"ר א. רקנטי: בפגישתנו עם שר האוצר, אמר לנו זה האחרון שלא הגיעא אליו כל הזכיר מטעם משרד הסעד.

י. גיל: אני התרשמתי מפגישתנו עם שר האוצר, שהוא אינו מתיחס ברצינות הדרושה לעניין. לדעתי יש להתייחס באופן רציני לעניין, גם כאשר אין אפשרות כספית להענות לו במידה הדרושה - צאצא ביחוד כאשר העניין הוא כה רגיש כעניין הסעד. לדעתי עלינו לבחור משלחת אשר תופיעא בפני ועדת הכספים ותביא בפניה את טענותינו.

י. לם: ועדה זו נמצאת באותו מצב בו נמצאת גם ועדת החוקה, בה אני חבר. בוועדה זו הוחלט להתחיל לטפל בחקציב מוסדות המשפט, לקראת השנה הבאה. אני מבין כי הבעיה הראשונה העומדת בפני ועדה זו היא, השגת תקציב חד פעמי. אולם, לדעתי חשובה מאד גם העובדה שאנו מחקרבים לסוף שנת התקציב, אשר ויש לדאוג לכך שלא נעמוד כעבור חצי שנה בפני עובדה שהתקציב שאושר היה נמוך מדי, והועדה תצטרך שוב להפגש עם שר האוצר וועדת הכספים, ולבקש תרומות.

י. לם: ידוע לי כי הוחלט שועדת הכספים לא תפגש עם כל משלחת בעניני התקציב, כי הנציג היחידי בענין זה יהיה שר האוצר. התוצאה מכך יהיו בודאי קיצוצים רבים בתקציבי המשרדים. בכדי שלא נעמוד בשנת 1950/1951 בפני עובדה של אזלת התקציב, יש לקבל, ראשית כל את המספרים המוצאים ע"י משרד הסעד לקבל תקציבו. ידוע לי כי משרדים רבים כבר גמרו את הכנת הצעותיהם לתקציב. יחכן כי לאחר שיגישו לנו את הצעותיהם, נוכל להשפיע על ועדת הכספים, כי תקציבם ימשיך ^{הקיצוצים בתקציב} ~~אשר~~ הסעד ירדו למינימום.

א. הכרמלי: אני יודע כי אם קורא שבוועדת החינוך מתעורר צורך באמצע השנה בכספים נוספים, הרי הויכוח נערך בראש וראשונה עם השר. גם במקרה זה עלינו לדעת, ראשית כל, מה השיג השר בישיבת הממשלה. אנו יכולים רק לטעון כי יש צורך, אולם השר צריך לתבוע את הסכום ולהשתחל להשפיע על אישורו. אולם, לא יתכן שכל ועדה וועדה תקבע לה ישיבה עם שר האוצר או היגש אל ועדת הכספים; זהו תפקיד השרים. בסמוכות הועדה רשום, כי היא יכולה להעמיד דרישות מסוימות, אם השר בא לתבוע את עזרתה, אולם אנו לא שמענו עד עתה כל דו"ח מפי שר הסעד. הוא היה צריך להופיע, יחד עם אנשי הנהלת משרדו, ולהסביר לנו מה הוא מציע ומה בדעתו לתבוע מן האוצר. אם שר החינוך זקוק לתוספת כספית מסוימת, הרי הוא גם כן מופיע בפני הועדה ומסביר את סיבת הדבר ונוקב במספרים המוצעים

ח. למדן: גם אני התרשמתי מהפגישה עם שר האוצר כיתר חברי המשלחת. אינני רוצה לנקוט בקמדה מסוימת בענין זה ולקבוע מי אשם בענין זה - אך ברצוני לציין עובדה כי כל הסיבוך הזה נובע מתוך אי הבנה ומתוך יחסים בלתי תקינים בין המשרדים. עלי לומר כי שר האוצר גילה התענינות וערנות רבה ביחס לאותה בעיה עליה דברנו, אך הוא שלל את כל הצעותינו בדעה כי אינו יודע על מי לסמוך בענין זה, - כאילו קיים חלל ריק. עובדה זו קשה מאד, והיא מוכיחה כי צדקתי כאשר דברתי בתחילת שנת התקציב החולפת, כי הכספים אינם מתחלקים במדינה לפי דחיפות הענין, כי אם ביחס למידת תקיפותו של השר בממשלה. אין כל הצדקה לדבר, גם בארצנו, שארבעים מקומות ריכוז של עולים חדשים, יהיו מחוסרים לא רק תקציב, כי אם גם אחות סוציאלית. אין מצבנו כה גרוע שנאלץ להשלים עם זאת.

ח. למדן: אני מסכימה לדברי החבר לם ביחס לשנת החקציב הבאה, אך ע"י שתיקחנו וע"י השתקחנו את הענין הזה בתוך הועדה, אנו נוטלים עלינו אחריות בעד המצב הקיים. בצבור שלנו אין די הבנה לצרכים הסוציאליים של הישוב, וקיים אצלנו ויכוח על הוצאה קונסטרוקטיבית ולא קונסטרוקטיבית. עלתו להוציא בעיה זו מקרן הזוית אליה נדחקה ואם אין אנו מודיעים כי אנו מסירים מעלינו את האחריות למצב הקיים - עלתו להעמיד לדיון בכנסת את שאלות הסעד בכללו והסעד לעולים בפרט.

ד. נצר: הרושם שלי מפגישתנו עם שר האוצר היה, כי אין הוא יודע ואינו מעורה די הצורך בבעיה זו. כאשר הרגשנו בדבר, הפכנו, כביכול, למגיני משרד הסעד. אינני גורס כי תקציב המדינה מתחלק ביחס למידת תקיפותו של השר - כי אם לפי צרכי המשרדים, ובדאי לא כל משרד על סיפוקו המלא; אולם, יתכן כי הוא מתחלק, במידה מסויימת, לפי ידיעת הענינים.

בנוגע לתקציב הסעד לשנה הבאה, נדמה לי כי יהיה זה לטובת המשרד אם הוא יגיש לנו את הצעתו לתקציב בטרם יוגש לאישור. אולם, אין תקציב זה קשור במישרים עם בעיה התקציב השוטף שאזל, היות ויש עוד שלשה חדשים עד לסיום שנת התקציב החולפת. אנו יודעים כי משרד הסעד חי עדיין בחדש נובמבר.

דברתי עם כמה חברים, חברי ועדה הכספים, והם אמרו לי כי אינם יכולים להבטיח שנוכל למצוא היענות ואוזן קשבת לבעית הסעד, אך אני חושבת שעלינו, בכל זאת, לנפגש² לוועדת הכספים ולהסביר לה את הבעיה כולה.

א. פרמינגר: הנני בדרך כלל חסיד להרחבת סמכויות הועדות, אך אין לי כל ספק כי לא יתכן להטיל על ועדה לשמש בתפקיד של חיווך בין משרדים, ואני שולל גישה כזו מן היסוד. אין אנו צריכים לנהל משא ומתן עם שר זה או אחר, כי אם צריכה להיות לנו רק כתבת אחת: הממשלה. אם הממשלה אינה דואגת לשירותי הסעד, בארבעים כפרים של עולים הרי היא אינה ממלאה את תפקידה - ואין זה חשוב במיוחד אם הדבר לא נעשה באשמת שר הסעד, או באשמת שר האוצר. על כן, אני מתנגד מבחינה פרנציפיאלית למינוי משלחת מטעם הועדה אל שר האוצר או אל ועדה.

א. פרמינגר:

אני מציע לדרוש מאת נציגי משרד הסעד,

לעבד יחד עם שר הסעד דו"ח מפורט על המצב

הקיים לחה בארץ בשטח זה - ולהשמיע דו"ח זה בוועדה בנוכחות בא"כ משרד האוצר, אשר יוזמן לכך על ידינו. אם יתברר כי הממשלה, מאיזה סיבות שהם, אינה יכולה להגיש את השירותים הדרושים בכפרים הללו, אציע הצעות ביחס לאמצעים הפרלמנטריים, אותם נוכל להפעיל לשם הבטחת הענין הזה. אני מציע כי דו"ח זה יוגש לנו לאחר ישיבת הממשלה בענין הסעד, ולאור עובדות אלה נוכל להחליט באיזה צעדים עלינו לנקוט להבא.

מלבד זאת, אינני מבין מפני מה מקיימים אה

הסירות בכפרים הנטושים, כפי שהחלטנו. אני חושב כי ביקור כזה אצל תגיש עם המציאות, הנם צעד נכון ביותר לקראת זרוז הפעולה בענין זה.

א.ח. שאג: עלי לומר לחבר הכרמלי, כי אני מתפלא מאד

על ההשואה שהוא עשה בין שאלת הסעד העומדת

כרגע לדיון לבין השאלות העומדות בפני ועדת החינוך, היות וכאן דנים בשאלה של הצלת נפשות. אילו הייתה לאיזה משרד ממשלתי שהוא רזרווה כספית מסויימת, אני משוכנע כי המטרה החשובה ביותר לה יש להקדיש סכום זה - הוא הסעד. אנו עומדים בפני מצב של שיכונים רבים של עולים, אשר אין בהם כל עזרה סוציאלית ואפילו לא אחות סוציאלית. אני חושבת כי החברה למדן צדקה בדבריה, על כי על ידי שתיקתנו אנו שותפים למצב זה. כמו כן, אינני מבין את דברי חבר הכנסת למ, הרוצה לדבר כעת על תקציב השנה הבאה, אשר יתקבל אף בודאי רק בתודש יוני. אני חושב שהנהלת משרד הסעד יצאה במידה מסויימת ידי חובתה, על ידי כך שהביאה שאלה זו בפני הגוף המוסמך, בפני ועדת אשגאשא השירותים הצבוריים. (א. פרמינגר: הממשלה הנה הגוף המוסמך).

אמנם, אני יודע כי אנו נמצאים עדיין

במצב של התהוות תפקידי הועדות טרם הובררו צאצאם די צרכם, אולם אני מתפלא על ההחלטה להופיע בפני ועדת הכספים. תפקיד ועדת הכספים הוא לפקח על כך שהמשרדים השונים לא יעברו על תקציביהם, ועל חלוקת התקציב הצודקת. אילו שר האוצר היה עונה לחברי משלחתנו שהוא קשור בוועדת הכספים, היה אמאל טעם להליכה זו (ב. מצב: הוא אמר לנו לעשות זאת). אם הוא אמר זאת, הריני משנה את דעתי ומציע להפסיק כעת את ישיבת הועדה ולפנות אל ועדת הכספים.

ד. נצר:

עלי לומר לחבר פרמינגר, כי המקום המתאים לויכוח עם הממשלה הוא הכנסת ולא הועדה. כאשר שמענו בפעם הראשונה את החקציב המוקצב למשרד הסעד, היה ברור לכל הועדה כי הוא לא יספק בשום פנים ואופן את הצרכים הקיימים באותו זמן - לא כל-שכן את הצרכים בעתיד הקרוב. אינני ~~אני~~ יודעת אם ועדת הכספים הנה האינסטנציה היחידה לענין זה, היות ועליה מוטל תפקיד אשר בגללו מופעל עליה לחץ מצד כל הועדות וטבעי הדבר שהיא תמצא במצב של החגוננות.

אני מציעה ~~לממשלה~~ ^{לממשלה} מטעם הועדה משלחת מצומצמת,

אשר תופיע בפני ועדת הכספים יחד עם משלחת מטעם משרד הסעד המצוידת בתומר סמטיסטי ועובדתי מדיוק, כך שלא יוכלו להתעורר ספיקות ביחס ל~~א~~צדקת דרישותיהם.

ה. כהן מגורי:

רבותי, ישנם שני יסודות בחיינו, אשר איש מאתנו אינו מטיל ספק בחשיבותם הראשונית והם: בטחון המדינה ובריאות העם. הענין בו מטפל הסעד, על כל שטחיו השונים, קשור לשמירת בריאות העם ומיעוט האמצעים יכול להביא לידי מצב שמשרד הסעד יראה עצמו נאלץ לסגור את לשכותיו במקומות הקיימים אפילו, ^{לא}כל שכן באותם המקומות בהם טרם הספיקו להקים את השירותים הסוציאליים האלמנטריים. כך שמעתי למשל, כי הושבים בכל הרצינות לסגור את הלשכה בנחניה מפאת המחסור באמצעים. (ד"ר הופרט: לשכה זו כבר נסגרה.) תחשבו לרגע מה חמורה הבעיה, אם הגרעון כבר הגיע ~~לפגוע~~ לתמדים כאלה. אינני מאשים כאן איש, אולם אני רוצה לציין כי עלינו לעשות את כל האמצעים בכדי לגייס את כל הגורמים היכולים לעזור במידת מה, בפעולה זו.

עלינו למצוא את הדרכים כדי ~~להאמץ~~ להעמיד את הבעיה הזאת לבירור ולחפוש הפתרון המתאים, בטרם בא הקיץ - בו עלולות, חם וחלילה, לפרוץ מגפות.

י. גיל:

אינני חושב כי יש לעמוד במיוחד על הדרישה להופעת השר בפני הועדה, היות ולדעתי, מעורים חברי הנהלת המשרד די צרכם בבעיותיו. אני מציע כי אותה הועדה אשר נבחרה למטרה זו תבקש כבר מעתה רעיון מאת ועדת הכספים; אם נסיון זה לא יצליח, נביא את הבעיה לבירור מקיף בכנסת.

א. הכרמלי: אני מוצא לנחוץ ששר הסעד יופיע בפני הועדה, בכדי שנוכל לשאול אותו מה עשה עד כה להצלת המצב בשטח זה; מהפקידות אין אנו יכולים לדרוש זאת. לפי-כך, אני מתנגד לשגר משלחת לוועדת הכספים, כל עוד לא נתבקש לכך ע"י שר הסעד, - במקרה שבקשתו לא תיענה ע"י הממשלה.

היו"ר א. רקנטי: עלי להודיע ששר הסעד יעורר היום שאלה זו בישיבת הממשלה. יחבן כי דרישותיו תבאנה על סיפוקן - אך אם לא, יהיה עלינו להפגש בענין זה עם ועדת הכספים ואם גם נסיון זה לא יצליח, יהיה עלינו להביא את השאלה לבירור בכנסת. מה שנוגע להכנת החקציב לקראת השנה הבאה, עלי לומר כי קיים איסור מצד מזכירות הממשלה על העברת חקציב משרד אל ועדת הכנסת, בלי רשות שר האוצר. עלינו להגיב על כך ולדוש שהחקציב יובא אלינו תחילה.

ח. למדן: אני חושבת כי אנו עומדים בתאריך מאוסר מדי, ואי אפשר כעת לדבר על השתדלויות להוצאות. אני חושבת כי זה קצת באשמת הועדה, היות ועסקנו במשך כמה שבועות בענינים לא כל כך חיוניים. אני מציעה שיו"ר הועדה יפנה אל יו"ר הכנסת וידרוש להעמיד את הסעיף הזה לדיון דחוף בכנסת. אם הועדה לא הסכים לכך, הריני שומרת לעצמי את הזכות לסבוע זאת.

י. לם: אני מתנגד לכך שהועדה תבחור בדרך שאינה דרך חוקית. אין כל ספק כי הועדה הצליחה בשאלת בחי החולים, אולם, זה היה נס ולא יקרו עוד נסים רבים, היות ובינתים ידועות יותר תקנות הכנסת. אין אפשרות להעמיד לדיון בכנסת איזה נושא שהוא. ישנה אפשרות לדרוש מן הממשלה, באחת מישיבות הכנסת, חקציב מסוים למשרד הסעד; על כך הוכל הכנסת לדון.

מר לנדאו: אינני יודע מהי הסמכות של ועדת השירותים הציבוריים, אך אנחנו הוזמנו כמה פעמים על ידה ומסרנו דו"ח מפורט על כל שטחי הפעולה של משרד הסעד. ברו"חים אלה גם הסברנו לחברי הועדה כי לפי האמצעים העומדים לרשותינו לא נוכל למלא את תפקידנו. לפי דברי החבר הכנסת הכרמלי, היתה צריכה לבוא מיד חגובה חריפה מצד הועדה: מדוע זה אינכם ממלאים את התפקיד המוטל עליכם? אולם, החגובה התבטאה בכך שנבחרה משלחת אשר נפגשה עם שר האוצר. היות

מר לנדאו:

ולא ראינו כל תוצאות מפגישה זו, באנו שוב כדי לבקש מכם עצה, מה עלינו לעשות עתה.

השר מסר לממשלה בטרם צאתו את הארץ חומר אינפורמטיבי ביחס לשאלה זו, והוא נמצא כעת בידי הממשלה. כאשר שאלתי את השר מה היו תוצאות הבירור, הוא השיב כי השאלה טרם הועמדה לדיון בממשלה, היות ועליה לדון בסעיפים דחופים ביותר. לדעתנו, מוטב כי ועדת הכנסת תנקוט באמצעים העומדים לרשותה בטרם תחקבל החלטה בנדון זה בממשלה, בכדי להשפיע על קבלת החלטה חיובית. כאשר מסרנו לכם את הדו"ח האחרון, האמדנו את הסכומים הדרושים לנו עד לסוף השנה החולפת, בחצי מיליון לירות בערך, מאז הלפו כבר שלשה חדשים ועל ידי כך "חסכנו" כרבע מיליון לירות. עלי לומר לחבר הכנסת הכרמלי, כי ישנו הבדל נוסף בין בעיה זו לבין שאלת החינוך; כאשר ועדה, אג משרד, עומדים לעבד הצעת תקציב, הרי הם יודעים מה יהיה מספר הילדים, מספר המורים וכדומה. לעומת זאת, מספר הנזקקים לסעד אינו יציב בדרך כלל ועל אחת כמה וכמה במדינה כמדינה שלנו. מלבד זאת, נחנת הערכה זו לגמישות מיוחדת, היות ואפשר לשנות מידי פעם בפעם את קביעת הסכום בו מתכוננים לחמוך בנזקק.

היו"ר א. רקנטי: אני חושב שכלנו מסכימים להצעת חבר הכנסת לם בדבר התקציב של הכנסת בשנה הבאה. בנוגע לצעדים שעלינו לנקוט מיד, יש דעות שונות.

א. הכרמלי: אי אפשר ^{לפעול} מעל לראשו של שר; עלינו לבקשו, קודם כל, להביא את הענין לכנסת. אם הוא לא יסכים לכך נקבל החלטה אחרת.

י. לם: הצעתי היא, לבקש את שר הסעד למסור דו"ח לכנסת על פעולות משרדו, ולפנות ליו"ר הכנסת בבקשה להקצבת מספר שעות לדיון בשאלה זו.

ח. למדן: הצעתי היא לפנות ליו"ר הכנסת בדרישה לדיון בשאלת הסעד, לנוכח המצב החמור השולט בו.

היו"ר א. ר. קנטי: אני מעמיד להצבעה שלוש הצעות: הצעה היא להפגש עם ועדת הכספים, ורק אם לא נענה נבחור בדרך הדיון בכנסת; יתר שתי ההצעות הן הצעה החבר לם לבקש מאת השר להביא בהזדמנות הראשונה את ענין הסעד לדיון בכנסת, על ידי מסירת דו"ח על ידו - והצעה חברת הכנסת למדן לדרוש מאת היו"ר הכנסת עריכת דיון מידי בשאלה זו.

ה צ ב ע ה

הצעת היו"ר הועדה נתקבלה פה אחד; הצעת חבר הכנסת לם זכתה ברוב קולות.

הישיבה ננעלה בשעה 10.45.